

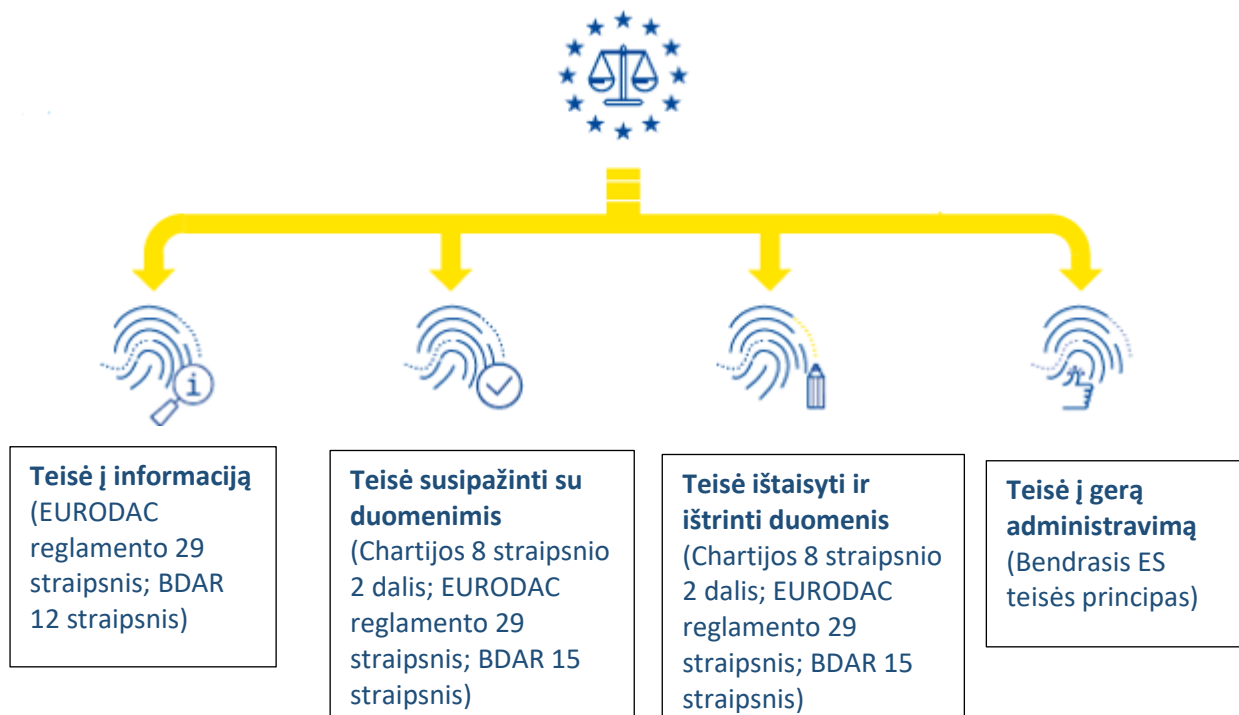
Teisė į informaciją: gairės institucijoms dėl pirštų atspaudų ėmimo sistemai EURODAC

Prieglobsčio prašytojai ir migrantai, sulaukyti prie išorės sienos, privalo duoti savo pirštų atspaudus. Paėmus jų pirštų atspaudus, asmenys turi teisę žinoti, kas ir kodėl tvarko jų asmens duomenis. Jie turi teisę žinoti, kokie duomenys yra saugomi ir kiek laiko tie duomenys yra saugomi. Jie turėtų žinoti, kaip susipažinti su savo duomenimis, kaip ištaisyti ir ištrinti savo duomenis, jei juose būtų klaidų, ir su kuo susisiekti šiais tikslais.

Realioje veikloje pareigūnams atrodo sudėtinga pateikti informaciją apie visus duomenų tvarkymo aspektus pirštų atspaudų ėmimo metu. Žmonės dažnai nežino, kodėl jie duoda savo pirštų atspaudus ir kas su jais daroma.

Ši atmintinė padės pareigūnams ir institucijoms suprantamai ir priinama forma informuoti prieglobsčio prašytojus ir migrantus apie jų pirštų atspaudų tvarkymą sistemoje EURODAC.

ES teisės aktai, taikytini teisei į informaciją tvarkant biometrinius duomenis sistemoje EURODAC

Chartija = Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija
BDAR = Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas

Kas yra EURODAC?

EURODAC reiškia *Europos prieglobsčio daktiloskopiją*; šioje duomenų bazėje yra saugomi, tvarkomi ir lyginami prieglobsčio prašytojų ir migrantų, kurie yra sulaikomi prie išorės sienos, pirštų atspaudai.

Ji padeda nustatyti ES valstybę narę, atsakingą už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą. Ateityje šioje duomenų bazėje bus saugomi ne tik pirštų atspaudai, bet ir vardas, pavardė, veido atvaizdas ir kiti asmens duomenys.

Dirbdama su prieglobsčio prašytojais Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra (FRA) pastebėjo, kad informacija yra veiksmingiausia, kai:

- informacija yra pateikiama ir raštu, ir žodžiu;
 - pateikiant informaciją dalyvauja vertėjas žodžiu arba vertėjas yra lengvai pasiekiamas, jei iškiltų klausimų;
 - pateikiama gautų asmens duomenų kopija.
- Tai padeda įgyvendinti teisę susipažinti su duomenimis bei teisę ištrinti ir ištaisyti duomenis.

Kaip pateikti informaciją?

Informacija turi būti:

- pateikiama tuo metu, kai yra imami pirštų atspaudai;
 - pateikiama glausta, skaidria, suprantama ir lengvai prieinama forma;
 - surašyta aiškia ir paprasta kalba, pritaikant informaciją prie pažeidžiamų asmenų, pavyzdžiui, vaikų, poreikių;
 - esant būtinybei, pateikiama žodžiu;
 - pateikiama asmeniui suprantama kalba.
- Šaltinis: EURODAC reglamentas 603/2013 (29 straipsnis), Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas 2016/679 (12 straipsnis).*

Ką galite padaryti?

- Pateikite [Europos Komisijos bendrą Dublino procedūros atmintinę](#) atitinkamomis kalbomis.
- Parenkite lengvai suprantamą medžiagą (pvz., atmintines, vaizdo įrašus, plakatus).
- Pateikite informaciją elektroninėmis priemonėmis ir padarykite ją gerai matomą duomenų valdytojo svetainėje.
- Pakartokite informaciją, pavyzdžiui, per grupines informavimo sesijas.
- Pateikite pagrindinę informaciją žodžiu paprastai (pvz., informaciją, žymimą garsiakalbio simboliu).

Kokią informaciją pateikti?

 informacija raštu

 informacija žodžiu

Pagal ES teisės aktus privaloma pateikti šią informaciją:

Paašškinkite, kad duoti pirštų atspaudus yra privaloma

kiekvienam vyresniam kaip 14 metų amžiaus prieglobsčio prašytojui ir migrantui. Piršto atspaudai yra įregistruojami ES pirštų atspaudų duomenų bazėje (EURODAC).

mėnesių (nelegalaus migranto atveju). Po to EURODAC duomenų bazėje duomenys yra automatiškai ištrinami.

Nurodykite, kad su duomenimis gali susipažinti kompetentingos prieglobsčio ir imigracijos institucijos.

Paašškinkite, kokie duomenys yra saugomi

Dešimt skaitmeninių pirštų atspaudų, lytis, šalis, kurioje yra imami pirštų atspaudai, prieglobsčio prašymo pateikimo vieta ir data (jei taikytina). Nesaugomi jokie kiti duomenys. Tuo atveju, jei institucijos renka daugiau asmens duomenų nacionaliniais tikslais, pavyzdžiui, vardas, pavardė arba amžius, migrantai turėtų būti informuojami apie pateikiamų duomenų tikslumo svarbą.

Informuokite, kodėl pirštų atspaudai yra imami

Pavyzdžiui, „*imame Jūsų pirštų atspaudus tam, kad galėtumėme nustatyti, kuri ES šalis yra atsakinga už sprendimą, ar turite teisę pasilikti ar ne. Jums išvykus į kitą ES šalį be leidimo, rizikuojate būti išsiųstas atgal į šalį, kurioje pirmą kartą užsiregistravote.*“

(Europol) gali susipažinti su duomenimis griežtomis sąlygomis.

Duomenys pateikiami siekiant užkirsti kelią teroristiniams ir kitiems sunkiems nusikaltimams išaiškinti ir iširti teroristinius ir kitus sunkius nusikaltimus. Kilmės šalis negali susipažinti su duomenimis.

Pateikite informaciją apie asmens teises:

— susipažinti su duomenimis ir gauti duomenų kopiją bei ištaisyti ir ištrinti duomenis, jei yra klaidų

Informuokite apie tolesnę procedūrą:

su kuo susisiekti, kaip susisiekti ir atsakymo pateikimo terminą. Duomenų valdytojas yra atsakingas.

— pateikti skundą.

Informuokite apie tolesnę procedūrą:

šiuo tikslu pateikite nacionalinės duomenų apsaugos priežiūros institucijos, atsakingos už duomenų apsaugą, kontaktinius duomenis.

Informuokite, kad pirštų atspaudai yra saugomi 10 metų (prieglobsčio prašytojo atveju) arba 18

Nurodykite, kad policija ir Europos Sąjungos teisėsaugos agentūra

Vaikai

Vaikai yra ypač pažeidžiami ir jiems reikia ypatingo dėmesio. EURODAC duomenų bazėje teisėtai gali būti renkami tik vaikai, kurie yra 14 metų amžiaus arba vyresni, atspaudai. Vaikai turi tokias pačias teises, susijusias su jų asmens duomenimis, kaip ir suaugusieji. Vaikai, kurie

yra jaunesni kaip 18 metų amžiaus, turi teisę būti informuoti vaikams suprantamu būdu.

Turėtumėte:

- Šypsotis, būti draugiški, mandagūs, empatiški ir dėmesingi.
- Pasirinkti metodą ir kalbą atsižvelgiant į vaikų amžių.
- Kalbėti pakankamai aiškiai tam, kad vaikai galėtų Jus girdėti.
- Naudotis vaizdinėmis priemonėmis, pavyzdžiui, vaizdo įrašais arba vaikams suprantamomis atmintinėmis.
- Patikrinti, ar vaikai suprato Jūsų pateiktą informaciją.
- Pasirūpinti, kad vaiką lydėtų vienas iš tėvų, globėjas ir (arba) asmuo, kuriuo vaikas pasitiki.

Negalėjimas ir atsisakymas duoti pirštų atspaudus

Prieglobsčio prašytojai ir migrantai su fizine negalia gali negalėti duoti savo pirštų atspaudų. Kiti gali atsisakyti duoti savo pirštų atspaudus. Tuo atveju, jei neduodami pirštų atspaudai, pakartotinis informacijos pateikimas ir veiksmingas konsultavimas gali sumažinti prievartos priemonių taikymo riziką. Šiame kontekste žr. [FRA, Pareigos duoti pirštų atspaudus duomenų bazei EURODAC poveikis pamatinėms teisėms.](#)

Šaltiniai

- 2013 m. birželio 26 d. Reglamentas (ES) Nr. 603/2013 dėl Eurodac sistemos sukūrimo (nauja redakcija) OL 2013 L 180/1 (EURODAC reglamentas).
- 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB OL 2016 L 119/71 (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas).
- 2014 m. sausio 30 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 118/2014, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1560/2003, nustatantis išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 343/2003, nustatančio valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijus ir mechanizmus, taikymo taisykles, OL 2014 L 39/1, X–XII Priedai. (Komisijos informacinės atmintinės apie EURODAC)
- FRA- EDPS-CoE-ECtHR (2018 m.), *Europos duomenų apsaugos teisės vadovas, 2018 m. leidimas.*
- FRA (2015 m.), *Pareigos duoti pirštų atspaudus duomenų bazei EURODAC poveikis pamatinėms teisėms.*
- *Komisijos tarnybų darbinis dokumentas dėl EURODAC reglamento įgyvendinimo, kiek tai susiję su pareiga paimti pirštų atspaudus, COM(2015) 150 final, Briuselis, 2015-05-27.*

FRA – EUROPEAN UNION AGENCY FOR FUNDAMENTAL RIGHTS

fra.europa.eu

 facebook.com/fundamentalrights

 twitter.com/EURightsAgency

 linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency

© FRA, 2019

© Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2019

Print ISBN 978-92-9474-743-3 doi:10.2811/552144 TK-03-19-638-EN-C

PDF ISBN 978-92-9474-742-6 doi:10.2811/77818 TK-03-19-638-EN-N

Some elements of icons come from: © iStock.com/Marvid; © iStock.com/vasabij;

© iStock.com/da-vooda

Publications Office
of the European Union